

Biologische
melkveehouders
krijgen een toeslag
van 8,6 cent per liter.

Copyright foto

Loskoppeling van de prijs voor gangbare melk

Producent biomelk wil op eigen benen staan

Bij biologische melk bewegen vraag en aanbod heel anders dan bij gangbare melk. Waarom zijn de melkprijzen dan nog steeds gekoppeld? En waar gaat de markt naartoe?

Biologische zuivel is populair in Nederland. Het marktaandeel groeit gestaag en consumenten zijn ondanks de crisis bereid om prijzen te betalen die ruim boven die van niet-biologische producten liggen. Bij Albert Heijn bijvoorbeeld kost een pak niet-biologische volle melk van het huismerk 89 cent. Een pak biologische AH-melk kost € 1,09; twintig cent meer. En toch wordt het door steeds meer mensen gekocht. Het aandeel biologische melk neemt toe,

terwijl de totale melkconsumptie gelijk blijft. „En daarom willen wij de prijs van biologische melk loskoppelen”, stelt Teunis Jacob Slob, biologisch melkveehouder in Noordeloos en voorzitter van de vereniging van biologische melkveehouders De Natuurweide. „Op dit moment krijgen we een toeslag van 8,6 cent bovenop de prijs van gangbare melk” vervolgt Slob. „Vorig jaar was dat 8,1 cent.” Die halve cent meer vindt hij veel te mager. Voorzitter Maurits Steverink van de biologische brancheorganisatie Bionext is het met hem eens. „In principe is een toeslag op de prijs van gangbare melk geen probleem”, stelt hij, „maar die prijs moet dan wel recht doen aan de beweging in de markt. Een opslag die enkel de meerkosten vergoedt, doet geen recht aan de marktsituatie.”

groep mensen die daar heel radicaal in waren. Maar tegenwoordig heeft biologisch voedsel de massamarkt bereikt. Steeds meer huishoudens haken aan. En in hun kielzog de bedrijven die aan de vraag willen voldoen. „We zien dat supermarkten vorig jaar ruim 30 procent meer biologische zuivel hebben verkocht”, vertelt Steverink. „Dat gaat vooral door de introductie en uitrol van A-merken en eigen merken.” „Consumenten van biologische zuivel kijken verder dan alleen de prijs”, meent Slob. „Ze werken met hun aankopen mee aan een duurzame omgeving. Veel mensen willen daar ook het resultaat van zien. Ze verwachten – en betalen voor – melk van koeien die in de wei staan, voor een mooier landschap. Wij moeten daarom concepten ontwikkelen die aan die vraag voldoen. Daarbij speelt prijs niet de allergrootste rol. Prijs krijgt een andere lading als je dat vanuit het perspectief van biologische melk bekijkt.”

Adopteer een koe

Slob zoekt naar concepten waarbij de consument meer contact krijgt met de boer. „We

Opmars biologische zuivel

Consumptie in
Nederland, exclusief
boter en kaas, in
miljoenen kilo's

2007	88,1
2008	103
2009	125,2
2010	160,5

Bron: Bionext

Nieuwe concepten

Die marktsituatie in Nederland en andere landen is er een waarin duurzaamheid steeds belangrijker wordt. Mensen zijn meer geïnteresseerd in duurzame producten en biologisch voedsel. Vroeger werden deze producten enkel gekocht door een kleine

Copyright foto

moeten naar een keten toe die transparanter is", meent hij, "en waarbij we meer communiceren met de eindgebruiker." Dat communiceren doet zijn vereniging nu al, op verschillende manieren. De boeren hebben open dagen, zodat mensen kunnen zien waar hun melk vandaan komt. Ze zijn met een stand aanwezig op de Biovak en ze overleggen met gerichte groepen, zoals de Vogelbescherming, over maatregelen om samen te werken. "Dat wordt doorverteld binnen zo'n club", zegt Slob, "en die leden weten daarmee hoe het kopen van biologische zuivel hun club helpt." Hij kijkt ook naar initiatieven in andere sectoren, zoals Adopteer een Kip. "Daarmee betrek je de eindgebruiker echt bij de productie. Zoiets zouden we ook voor melkkoeien moeten hebben."

Slob kan nog niet vertellen of er een Adopteer een Melkoe-programma komt. "Die concepten worden nog ontwikkeld", zegt hij. Maar een concept behelst een product, een productiesysteem en ook een eigen prijs. Daarom is een ont koppeling van de prijs met die van gangbare melk belangrijk, zegt Slob. "De koppeling is een belemmering als we die ideeën verder vorm willen geven."

Het aanbod van biologische melk in Nederland groeit gestaag. Er zijn nu zo'n 325 boeren die biologische melk leveren. Vorig jaar produceerden die samen 140 miljoen kilo biologische melk. "Maar dat was te weinig om aan de vraag voldoen", stelt Steverink. "Nederland heeft nog 30 tot 40 miljoen kilo moeten importeren uit andere landen." Hij haast zich om te vertellen dat dat niet enkel voor Nederlandse consumptie is. "Een deel van de eindproducten exporteren we weer. Onze kazen bijvoorbeeld. Nederlandse kazen worden in heel de wereld verkocht en daarmee is de weg geëffend voor de biologische varianten."

Nog niet zelfvoorzienend

Maar voorlopig moet Nederland dus melk importeren. Dat is een beetje vreemd, als je bedenkt dat de consument onder andere voor biologische melk kiest om de natuur in zijn omgeving te ondersteunen. Dat klopt, zegt Slob. "Maar we zitten nu in een overgangsfase. Er zijn meer boeren die de overstap maken en uiteindelijk moet Nederland zelfvoorzienend kunnen zijn."

"Op het moment zijn vijftig boeren de overstap aan het maken", vult Steverink aan. "Die zullen vanaf volgend jaar nog zo'n 18 miljoen kilo produceren. We zouden nog 10 miljoen kilo extra nodig hebben om helemaal zelfvoorzienend te zijn; dat zijn ongeveer twintig melkveehouders." Dat is dan als de markt niet verder groeit. Maar met duurzaamheid en natuur als belangrijke trends in de markt en met nieuwe productconcepten in aantocht, zal de vraag eerder toenemen dan gelijk blijven. Steverink ziet daarom kansen voor extensieve boeren in gebieden met een natuurdoelstelling. Slob verwacht dat de biologische sector binnen een paar jaar zelfvoorzienend is. "Biologische zuivel wordt dan verkocht als een product uit de eigen regio", meent hij. De nieuwe productconcepten moeten daar naar toe werken. "Daarom moet de prijs ook ont koppeld worden. In 2015 zal de gangbare melkprijs worden bepaald door de wereldmarkt. Maar een regionaal product moet zijn eigen prijs kunnen stellen en niet afhankelijk zijn van wat ergens anders in de wereld gebeurt." En als die concepten over drie jaar klaar moeten zijn, moet de prijskoppeling nu al los worden gelaten. ■